

การถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านการเล่าเรื่องจากละครชุดอินเดีย สีดาราม คีร์กัมहालंगा

Cultural Transmission through the Narration of Indian
Drama Series: Siya Ke Ram*

องอาจ สิงห์ลำพอง**
Ong-art Singlumpont**

บทคัดย่อ

งานวิจัย “การถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านการเล่าเรื่องจากละครชุดอินเดีย สีดาราม คีร์กัมहालंगा” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการเล่าเรื่องและการถ่ายทอดวัฒนธรรมอินเดียที่สะท้อนผ่านละครชุดสีดาราม คีร์กัมहालंगा โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบการวิเคราะห์จากตัวบท (Textual Analysis) ทำการศึกษาจากละครชุดจำนวนทั้งสิ้น 110 ตอน ตอนละ 1 ชั่วโมง ผลการวิจัยพบว่า วิธีการการเล่าเรื่องในละครชุดสีดาราม คีร์กัมहालंगा นั้น มีองค์ประกอบโครงสร้างการเล่าเรื่อง 7 องค์ประกอบ โดยมีโครงเรื่องที่ประกอบด้วย การเปิดเรื่อง การพัฒนา

259

*บทความนี้เขียนจากงานวิจัย “การถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านการเล่าเรื่องจากละครชุดอินเดีย สีดาราม คีร์กัมहाลंगा” โดยได้รับเงินสนับสนุนจากบริษัท อาร์เอส จำกัด (มหาชน)

**อาจารย์ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การสื่อสารเชิงกลยุทธ์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ช่องทางการติดต่อ: 9/186 บ้านกลางเมืองวิภาวดี 64 ซอยวิภาวดีรังสิต 64 แขวง 13 ถนนวิภาวดีรังสิต ตำบลตลาดใหม่บางเขน อำเภอหลักสี่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10210 หรือ 081-343-4760 หรือ dongongart@hotmail.com

**Lecturer, Faculty of Communication Arts, Bangkok University, Bangkok, Thailand
Telephone: 081-343-4760 E-mail: dongongart@hotmail.com

เหตุการณ์ จุดสูงสุดทางอารมณ์ การคลี่คลายเรื่อง และการจบเรื่อง ที่ถูกนำเสนอออกมาอย่างครบถ้วน ผ่านเส้นทางความรักของพระรามและสีดา ด้วยแก่นความคิดเกี่ยวกับสัจจะวาจาที่ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญของการเป็นมนุษย์ ภายใต้ความขัดแย้งทั้งมนุษย์กับมนุษย์และมนุษย์กับมนุษย์ ผ่านเหตุการณ์ที่มีปัจจัยด้านเวลา ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างสังคม และปัจจัยด้านประเพณี ค่านิยม ศีลธรรม และธรรมเนียมปฏิบัติ พร้อมทั้งการตีความหมายภายใต้ระบบสัญลักษณ์พิเศษต่างๆ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบการสอดแทรกวัฒนธรรมทางความคิดหรือความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือเทพเจ้า การเชื่อในภพนี้ภพหน้า และการทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว ส่วนในด้านวัฒนธรรมทางระเบียบประเพณีจะมีการเชื่อว่าบาทบาทบุรุษเป็นใหญ่ ผู้ปกครองดูแลผู้ใต้ปกครอง การนับถือผู้มีอำนาจ การแบ่งชั้นวรรณะ เชื่อว่าประเพณีเป็นสิ่งถูกต้องที่กำหนดมาเพื่อมนุษย์ และกฎหมายคือข้อกำหนดในสังคมที่ทุกคนต้องปฏิบัติตาม นอกจากนั้นในด้านของวัฒนธรรมทางวัตถุได้มุ่งเน้นการสื่อความหมายออกมาทางสัญลักษณ์ ซึ่งการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากละครชุดเรื่องนี้ก็เพื่อการแพร่กระจายแง่คิด ความเชื่อ ทศนคติ คุณธรรม คติสอนใจในการใช้ชีวิตในแง่มุมต่างๆ อย่างมากมายให้ผู้ชมได้รับรู้แล้วนำไปใช้ต่อการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมต่อไป ขณะเดียวกันยังทำให้ชาวไทยรู้จักประเทศอินเดียในมิติของวัฒนธรรมได้อย่างแพร่หลายมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

คำสำคัญ: การถ่ายทอดวัฒนธรรม/ วัฒนธรรมอินเดีย/ การเล่าเรื่อง

ABSTRACT

The purposes of “Cultural Transmission through the Narration of Indian Drama Series: Siya Ke Ram” were to study narratology and cultural transmission through Indian Drama Series: Siya Ke Ram. The research was a qualitative research with the textual analysis method and studied series amount 110 episodes with the length of an hour per episode. The results of research were as follows: there were 7 elements of Siya Ke Ram’s plot which in order from exposition, rising action, climax, resolution and closure completely follow through. The storyline were mixed with love and verbal’s truth theme which basically the most important aspect of being human underneath personal conflicts, internal conflicts, social conflicts and environmental conflicts within the time factors, geographic factors, social structure, economic factors, custom, morality, attitude and code of behaviors which used the symbolic interpretation.

In additional, the researcher also found the inclusion of cultural beliefs such as faith in God, the cycle of birth and death, the practical method of as you sow, so you reap. In cultural custom and morality appeared the patriarchy, guardians and rules, seniority, castes, rights of traditional for mankind and rules is the require to follow. The material culture emphasized symbolic

communication in order to spread ideas, beliefs, attitudes, morals, mentality, and life in various aspects to adjust society and also spread out the familiar on Indian culture through new dimension among Thai widely.

Keywords: Cultural transmission / Indian culture / Narration

บทนำ

วิวัฒนาการของเทคโนโลยีทางการสื่อสาร (Communication Technology) ทำให้ละครได้เปลี่ยนรูปแบบการสื่อสาร (Communication) ระหว่างผู้สื่อสาร (Communicators) เพื่อให้เข้าใจความหมายเดียวกัน จากวิธีการสื่อสารสาธารณะ (Public Communication) ที่เห็นหน้ากัน ในโรงละครเวทีไปสู่วิธีการสื่อสารในแบบการสื่อสารมวลชน (Mass Communication) ผ่านสื่อโทรทัศน์จนกำเนิดเป็น “ละครโทรทัศน์” (Soap Opera) ขึ้นมา ในปัจจุบันละครโทรทัศน์แบบโซปโอเปรามักจะเรียกว่า “ละครชุด” (Drama Series) ได้รับความนิยมอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นละครชุดเกาหลี ญี่ปุ่น อังกฤษ อเมริกา ซึ่งละครชุดเหล่านี้ล้วนมีเอกลักษณ์และรสชาติตามแบบฉบับเฉพาะตัวที่มีความแตกต่างกันไปตามวิธีการสื่อสาร และ วัฒนธรรมของแต่ละชาติที่ปรากฏออกมา (องอาจ สิงห์ลำพอง, 2557ก, น. 8)

ตั้งแต่ปีพ.ศ.2560 การทำทนายครั้งยิ่งใหญ่ด้วยการสื่อสารทาง วัฒนธรรมใหม่อย่างละครชุดจากประเทศอินเดียที่มีความคุ้นเคยและมี กรอบจินตนาการ (Construction) ของผู้สร้างละครชุดอินเดียในฐานะผู้ส่ง สาร (Sender) ที่ใกล้เคียงกันกับผู้ชมชาวไทยในฐานะผู้รับสาร (Receiver) การสื่อสารครั้งนี้จึงเกิดขึ้นได้ ผู้ชมคนไทยมีความรู้จักคุ้นเคยกับภาพยนตร์ อินเดียมานานแล้วด้วยระบบของศาสนาและวัฒนธรรมซึ่งเป็นการ เผยแพร่ผ่านกลุ่มผู้นำที่มีฐานะทางเศรษฐกิจจะดับดินำเข้ามาให้ชาวอินเดีย ในประเทศไทยได้รับชมในโรงภาพยนตร์เท่านั้น แต่ปัจจุบันด้วยกระแสของ โลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่เกิดขึ้นทำให้การเปิดรับวัฒนธรรมใหม่จากการ แพร่กระจายผ่านสื่อต่างๆ เข้ามาให้คนไทยทั่วไปได้รับชมอย่างกว้างขวางขึ้น

ปรากฏการณ์การเปิดรับวัฒนธรรมจากละครชุดอินเดียครั้งใหม่ที่เด่นชัดคือ ละครชุดอินเดียเรื่อง “สีดาราม ศีกรักมหาลงกา” ซึ่งออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 8 ได้เข้ามาสร้างกระแสความนิยมและประสบความสำเร็จทางด้านความนิยมจากผู้ชม (Rating) สูงถึง TVR 4.19 (ที่มา: AGB Neilson) ด้วยองค์ประกอบของตัวบท (Text) เรื่องราว (Story) และการจัดลำดับเหตุการณ์ (Plot) ที่ได้ถูกผลิตซ้ำ (Reproduction) จากวรรณกรรมระดับมหากาพย์เรื่อง “รามายณะ” (Ramayana) โดยฤาษีวัลมิกิ (Valmiki) ในประเทศอินเดียมีมากถึง 300 ฉบับ ที่มีเนื้อเรื่องขนาดยาวเป็นลักษณะ “เรื่องแต่งซ้อนเรื่องแต่ง” (Metafiction) ทับซ้อนอยู่หลายเรื่องจนเกิดความน่าสนใจและถูกเผยแพร่ในวงกว้าง โดย ดวงริตา ราเมศวร์ (2558, น.32) ได้อธิบายถึงรามายณะที่ได้ปรากฏในภูมิภาคต่างๆ เช่น “อัทธฤตรามายณะ” จากนิยายศักดิ์ที่ยกย่องพระแม่ทุรคา (Durka) ดังนั้นสีดาในฉบับนี้จึงมีร่างเป็นกัทรากาลี (Kali) ซึ่งละครชุด “สีดาราม ศีกรักมหาลงกา” ได้รับอิทธิพลจึงนำมาสร้างเป็นละครชุดดังที่ปรากฏอยู่ รามายณะได้แพร่กระจายจากเอเชียใต้สู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แม้จะเป็นพื้นฐานจากเรื่องเดียวกัน เนื้อเรื่องของแต่ละแห่งก็มีเปลี่ยนแปลงไปตามภูมิภาคและวัฒนธรรมดั้งเดิมของกลุ่มที่ได้รับการถ่ายทอดวรรณกรรมเรื่องนี้ไป

สำหรับประเทศไทยเองได้รับอิทธิพลของรามายณะด้วยเช่นกัน เชื่อว่าได้เข้ามาเผยแพร่มานานกว่า 900 ปีมาแล้ว จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 ได้ทรงพระราชนิพนธ์เป็นบทละครเรื่อง “รามเกียรติ์” ซึ่งได้เค้าโครงจากรามายณะ ทำให้ผู้ชมละครชุดสีดาราม ศีกรักมหาลงกา สามารถใช้ความรู้ดั้งเดิมที่มีมาก่อนแล้วเกี่ยวกับรามเกียรติ์มาปะติดปะต่อเรื่องราวได้จนเกิดเป็นความบันเทิงอันนำไปสู่

การสื่อสารทางวัฒนธรรมได้ ย่อมแสดงให้เห็นว่ารามายณะสามารถสร้างกรอบจินตนาการที่มีความใกล้เคียงหรือแนบสนิทกันจากผู้สร้างไปสู่ผู้รับได้เป็นอย่างดีจนเกิดเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมควบคู่ไปด้วย จากความคุ้นเคยที่มีมาแต่เดิมในละครชุดอินเดียนำไปสู่ความนิยมจนเกิดการเปิดรับเอาวัฒนธรรมอินเดียเข้ามาในประเทศไทย ทำให้เกิดกระแสความนิยมในละครชุดอินเดียมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนเกิดการสร้างวัฒนธรรมทางความคิดความเชื่อ วัฒนธรรมทางระเบียบประเพณีและวัฒนธรรมทางวัตถุที่กำลังเป็นกระแสทั้งโลกจินตนาการในแง่มุมมองของความบันเทิงและโลกวิชาการในแง่มุมมองทางการศึกษาว่าการก้าวเข้ามาของละครชุดอินเดียในยุคปัจจุบันกำลังเป็นการสื่อสารทางวัฒนธรรมจากประเทศอินเดียสู่ประเทศไทย จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในประเทศไทยหรือเพียงแค่การรับรู้วัฒนธรรมใหม่จากประเทศอินเดียเท่านั้น

จากที่กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่าละครชุดอินเดียถือเป็นสื่อมวลชนสำคัญที่สามารถส่งผ่านวัฒนธรรมอินเดียได้อีกทั้งยังส่งผลต่อการรับรู้ความเป็นอินเดียและพฤติกรรมการเปิดรับวัฒนธรรมของคนไทยต่อวัฒนธรรมอินเดียค่อนข้างมาก ดังนั้นจึงเป็นที่มาของงานวิจัยเรื่อง “การถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านการเล่าเรื่องจากละครชุดอินเดียสีดาราม ศีกรักมหาลงกา” ที่มุ่งศึกษาวิธีการเล่าเรื่องที่ผู้ผลิตละครชุดอินเดียใช้ในการนำเสนอเพื่อสะท้อนความเป็นวัฒนธรรมให้ปรากฏออกมาอย่างเด่นชัด รวมไปถึงวัฒนธรรมอินเดียที่ถูกนำเสนอผ่านละครชุดอินเดียนั้นมีลักษณะอย่างไรและก่อให้เกิดการเรียนรู้ด้านใด ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมไทยและสังคมโลกได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการเล่าเรื่องของละครชุดอินเดีย สีดาราม ศีกรักมहाลังกา
2. เพื่อศึกษาการถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านละครชุดอินเดีย สีดาราม ศีกรักมहाลังกา

คำถามการวิจัย

1. ละครชุดอินเดีย สีดาราม ศีกรักมहाลังกา มีวิธีการเล่าเรื่องอย่างไร
2. การถ่ายทอดวัฒนธรรมที่ผ่านละครชุดอินเดีย สีดาราม ศีกรักมहाลังกา มีลักษณะอย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัย “การถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านการเล่าเรื่องจากละครชุดอินเดีย สีดาราม ศีกรักมहाลังกา” ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวบท (Text) ผ่านละครชุดอินเดียเรื่องสีดาราม ศีกรักมहाลังกา ที่ได้ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 8 ตั้งแต่วันที่ 23 มกราคม พ.ศ.2560 - วันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ.2560 จำนวน 110 ตอน ตอนละ 1 ชั่วโมง โดยทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 8 ได้กำหนดในการใช้ชื่อของตัวละคร ประเพณี วัฒนธรรมและสถานที่ต่างๆ ที่ปรากฏในเรื่องตามชื่อที่กำหนดไว้ในวรรณกรรม “รามเกียรติ์” ฉบับพระราชนิพนธ์โดยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เพื่อเป็นการถ่ายทอดการสื่อสารให้ผู้ชมคนไทยเข้าใจ

นิยามศัพท์

1. วัฒนธรรม หมายถึง วัฒนธรรมทางความคิดหรือความเชื่อถือ วัฒนธรรมทางระเบียบประเพณี และวัฒนธรรมทางวัตถุ

2. การถ่ายทอดวัฒนธรรม หมายถึง การเรียนรู้และการส่งต่ออย่างเป็นระบบเกี่ยวกับความเชื่อ ทศนคติ ความคิด การกระทำและพฤติกรรมของมนุษย์ รวมทั้งเป็นการสื่อสารผ่านระบบสัญลักษณ์ของสังคมที่ได้มีการตกลงและได้ใช้ร่วมกัน

3. การเล่าเรื่อง หมายถึง การเล่าเรื่องในทางละครละครชุดมากกว่า การเล่าเรื่องในแบบทั่วไป โดยการเขียนเรื่องเล่า (Narrative) จะเริ่มจากการนำเอาเนื้อความหรือบทประพันธ์ (Text) มาผูกเป็นเรื่องราว (Story) แล้วจึงนำเรื่องราวเหล่านั้นมาจัดลำดับเหตุการณ์ หรือโครงเรื่อง (Plot) เพื่อนำไปใช้ในแสดงต่อไป

4. วิธีการเล่าเรื่อง หมายถึง การวิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องที่ประกอบด้วย โครงเรื่อง (Plot), แก่นเรื่อง (Theme), ความขัดแย้ง (Conflict), ตัวละคร (Character), ฉาก (Setting), สัญลักษณ์พิเศษ (Symbol) และ มุมมองในการเล่าเรื่อง (Point of View)

5. ละครชุด (Drama Series) หมายถึง ละครชุดที่มีลักษณะของการเล่าเรื่องเป็นตอนๆ ต่อเนื่องไปจนจบ โดยการใช้ตัวละครในการแสดงชุดเดียวกันทั้งหมด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ความเข้าใจรูปแบบและวิธีการเล่าเรื่องของละครชุดอินเดีย สีดาราม คีร์กัมहालगा

2. เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการถ่ายทอดวัฒนธรรมอินเดียที่สะท้อนผ่านละครชุดอินเดีย สีดาราม ศีกรักมหาหงกา

3. เพื่อเป็นการจัดระเบียบองค์ความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์ละครชุดอินเดีย สีดาราม ศีกรักมหาหงกา ทั้งในด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและแนวความคิดต่างๆ แล้วนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนเองให้ดีขึ้นเพื่อเสริมสร้างสังคมที่มีคุณภาพได้ต่อไป

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและการทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีต่างๆมาใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. กณวิทยา หรือ แนวคิดการเล่าเรื่อง (Narratology)

แนวคิดการเล่าเรื่อง สุรพงษ์ โสภนะเสถียร (2561, น. 503-505) ได้อธิบายว่าจะมีความหมายไปทางการแสดงออกทางภาพยนตร์หรือละครมากกว่าการเล่าเรื่องในแบบทั่วไป โดยการเขียนเรื่องเล่า (Narrative) จะเริ่มจากการนำเอาเนื้อความหรือบทประพันธ์ (Text) มาผูกเป็นเรื่องราว (Story) แล้วจึงนำเรื่องราวเหล่านั้นมาจัดลำดับเหตุการณ์หรือโครงเรื่อง (Plot) เพื่อนำไปทำการแสดงต่อไปนั่นเอง

วิธีการวิเคราะห์การเล่าเรื่องโดยวิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องนั้น องอาจ สิงห์ลำพอง (2557, น. 50) ได้แบ่งออกได้ 7 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ โครงเรื่อง (Plot), แก่นเรื่อง (Theme), ความขัดแย้ง (Conflict), ตัวละคร (Character), ฉาก (Setting), สัญลักษณ์พิเศษ (Symbol) และมุมมองในการเล่าเรื่อง (Point of View)

2. แนวคิดวัฒนธรรมศึกษา (Cultural Studies)

วัฒนธรรมเป็นแบบแผนในการดำรงชีวิตของคนในแต่ละสังคมจึงมีความแตกต่างกันไปในทุกๆประเทศและไม่นิยมในการเปรียบเทียบว่าวัฒนธรรมใดดีกว่า เมื่อมีวัฒนธรรมอื่นที่แปลกปลอมเข้ามาในสังคมหนึ่งเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของสังคมที่ถูกคืบคลานอาจลบลบหายไปได้ จึงกล่าวได้ว่าความหลากหลายถือเป็นคุณค่าสำคัญของแต่ละวัฒนธรรมเพื่อการดำรงไว้ของวัฒนธรรมในแต่ละสังคมจึงต้องรักษาเอกลักษณ์ของตนให้ได้ ในขณะเดียวกันก็ต้องพัฒนาวัฒนธรรมในสังคมของตนเองให้เจริญงอกงาม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้แต่ละสังคมต้องมีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ดังนั้นการส่งเสริมความเจริญทางด้านวัฒนธรรมจึงต้องพยายามดำเนินไปพร้อมกับการดำรงรักษาวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของสังคมเอาไว้ด้วย

269

ประดิษฐ์ มัชฌิมา (2522, น. 13) ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 3 ประเภท คือ วัฒนธรรมทางความคิด หรือความเชื่อถือ หมายถึง วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับความคิดเห็น ความเชื่อถือหรือความรู้สึกนึกคิดของสังคม เช่น ความจริงทางวิทยาศาสตร์ ความเชื่อทางศาสนา นิยายโบราณวรรณคดี การเชื่อโชคลาง ภาษิต เป็นต้น วัฒนธรรมทางระเบียบประเพณี คือ ระเบียบแบบแผนหรือประเพณีที่บุคคลในสังคมยึดถือและปฏิบัติร่วมกัน เช่น ระเบียบประเพณีจารีต กฎหมาย เป็นต้น วัฒนธรรมทางวัตถุ หมายถึง สิ่งของหรือเครื่องใช้ต่างๆ ที่มนุษย์คิดประดิษฐ์มีหรือครอบครองเพื่อประโยชน์ของสังคม

3. ทฤษฎีสัญญัตติวิทยา (Semiology)

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2561, น. 59-60) ได้กล่าวว่า สัญญัตติวิทยาจะเน้นในส่วนของความเป็นสัญญัตติ (Sign) ในตัวของมนุษย์ที่ว่า ด้วยกระบวนการให้ความหมายในทางภาษา ซึ่งจะพบว่า มี สัญญัตติแห่งเครื่องหมาย (Signifier) กับสัญญัตติแห่งความหมาย (Signified)

Sign (สัญญัตติ) = Signifier (สัญญัตติแห่งเครื่องหมาย) + Signified (สัญญัตติแห่งความหมาย)

สัญญัตติแห่งความหมายจะเกิดขึ้นก่อนสัญญัตติแห่งเครื่องหมาย ดังนั้นภาษาศาสตร์เป็นสิ่งที่มนุษย์กำหนด และกับัญญัติสรรพสิ่งรอบๆตัว สัญญัตติแห่งความหมายและสัญญัตติแห่งเครื่องหมายเลยเป็นการบังคับให้คู่กันและต้องตายตัว จึงเป็นข้อกำหนดที่ตายตัวและยอมรับในสังคม (Conventional Law)

4. ทฤษฎีสตรีนิยม (Feminism)

ทฤษฎีนี้มีความสำคัญกับการศึกษาด้วยเกณฑ์เรื่องเพศ โดยจำแนก ระหว่างเพศตามธรรมชาติ (Sex) กับเพศสภาวะ (Gender) ในฐานะที่เป็นเพศที่สังคมสร้างกรอบจินตนาการให้ (Construct) ซึ่งเพศสภาวะนี้เป็นตัวแปรสำคัญของการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่อยู่ในการกระทำของสถาบันทางสังคม และวัฒนธรรมนั่นเอง

Barbara Arneil (1999) ได้แบ่งแนวคิดทางสตรีนิยมไว้ดังนี้

1. สตรีนิยมสายเสรีนิยม (Liberalism)
2. สตรีนิยมสายมาร์กซิสต์ (Marxism)
3. แนวคิดสตรีนิยมสายถอนรากถอนโคน (Radical Feminism)
4. สตรีนิยมสายวัฒนธรรม (Cultural Feminism)
5. สตรีนิยมสายนิเวศ (Ecofeminism)

6.สตรีนิยมสายสังคมนิยม (Socialist Feminism) 7.สตรีนิยมสายจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Feminism) 8.สตรีนิยมสายหลังนวมัย (Postmodernism)

ในงานวิจัยละครชุดอินเดีย สีดาราม ศีกรักรมหลวงกา ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการเล่าเรื่อง (Narratology) และทฤษฎีสัญญัตติวิทยา (Semiology) มาช่วยในการวิเคราะห์วิธีการเล่าเรื่องและการตีความหมายสัญลักษณ์ (Sign) ต่างๆ ที่ได้ปรากฏอยู่ และใช้แนวคิดวัฒนธรรมศึกษา (Cultural Studies) ร่วมกับทฤษฎีสตรีนิยม (Feminism) เพื่อศึกษาการถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านละครชุด รวมถึงยังนำทั้งสองทฤษฎีไปใช้วิเคราะห์ในการอธิบายผลการวิจัยนี้ด้วยเช่นกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในลักษณะของการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทั้งหมดเพื่อศึกษาการวิเคราะห์ที่ตัวบท (Textual Analysis) โดยแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ และเครื่องมือในการวิจัยดังตารางที่ 1

คำถามวิจัย	แนวคิดทฤษฎีที่ใช้	เครื่องมือในการวิจัย
1.ละครชุดอินเดีย สีดาราม ศีกรักรมหลวงกา มีวิธีการเล่าเรื่องอย่างไร	-แนวคิดการเล่าเรื่อง (Narratology) -ทฤษฎีสัญญัตติวิทยา (Semiology)	-วิเคราะห์การเล่าเรื่อง (Narrative Analysis) -วิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis)
2.การถ่ายทอดวัฒนธรรมที่สะท้อนผ่านละครชุดอินเดีย สีดาราม ศีกรักรมหลวงกา มีลักษณะอย่างไร	-ทฤษฎีสัญญัตติวิทยา (Semiology) -แนวคิดวัฒนธรรมศึกษา (Cultural Studies) -ทฤษฎีสตรีนิยม (Feminism)	-วิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis)

ตารางที่ 1 แสดงระเบียบวิธีวิจัย แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ และเครื่องมือในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ในงานวิจัย “การถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านละครชุดอินเดีย สีดาราม ศีกรักมहाลังกา” ผู้วิจัยได้ศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. วิธีการเล่าเรื่องของละครชุดอินเดีย “สิดาราม ศีกรักมहाลังกา”

การวิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องของละครชุดอินเดีย “สิดาราม ศีกรักมहाลังกา” นั้น สามารถสรุปองค์ประกอบโครงสร้างการเล่าเรื่อง 7 องค์ประกอบสำคัญดังนี้

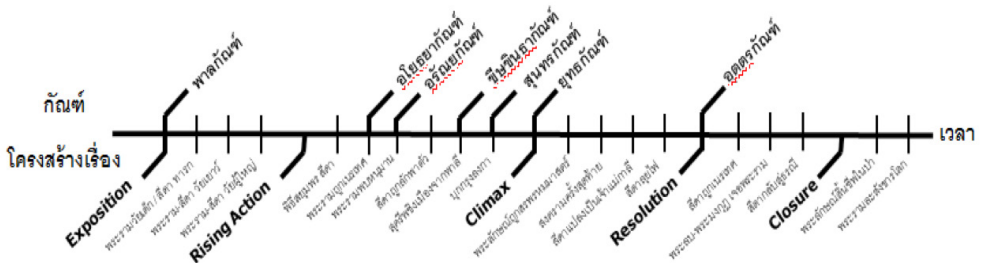
1.1 โครงเรื่อง

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้แบบโครงสร้างการเล่าเรื่องรูปตัววี หรือ Classical Paradigm ของ Gustav Freytag (1869, อ้างถึงใน Giannetti, Louis D., 2014, p. 337) ซึ่งสรุปเหตุการณ์สำคัญดังนี้

1.1.1 การเปิดเรื่อง (Exposition) เป็นการเล่าเรื่องราวชีวิตตั้งแต่วัยเด็กของพระรามและการกำเนิดของสีดาที่มาจากธรรณี จนกระทั่งทั้งสองได้พบและรักกัน เป็นการบอกเล่าชีวิตการอวตารของพระวิษณุที่ได้อวตารมาเป็นพระราม และพระนางลักษมีที่ได้อวตารมาเป็นสีดา ทั้งสองได้พิสูจน์ตัวเองในทุกด้านเพื่อเป็นตัวอย่างให้กับทุกคน ขณะเดียวกันพรหมลิขิตก็ได้พยายามทดสอบความรักของทั้งสอง

1.1.2 การพัฒนาเหตุการณ์ (Rising action) เริ่มตั้งแต่พิธีสยุมพรของสีดาเรื่อยมาจนถึงการที่สีดาถูกลักพาตัวโดยทศกัณฐ์ จนกระทั่งพระรามเข้าบุกกรุงลงกาพร้อมเหล่าทหารวานร ถือเป็นช่วงเวลาทดสอบความรักของพระรามและสีดาที่จะต้องฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ ในชีวิตไปได้ เพราะในแต่ละอุปสรรคที่ได้เผชิญนั้นล้วนสร้างความเข้มแข็งและปฏิภาณในการใช้ชีวิตต่อไปของทั้งสอง

1.1.5 การจบเรื่อง (Closure) ทุกชีวิตบนโลกล้วนมีเวลาของตนเอง เมื่อเวลานั้นของทุกคนมาถึงก็ต้องจากโลกใบนี้ไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ พระรามก็ละสังขารลาโลกไปด้วยเช่นกัน

แผนผังที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของโครงสร้างการเล่าเรื่องกับกัณฑ์ทั้ง 7 ภาค

โครงสร้างการเล่าเรื่องทั้งหมดที่ได้กล่าวไว้ในละครชุดสี่ดาวมณีคือรัก
มหาลงกาทั้ง 5 ขั้นตอนข้างต้นมีความสอดคล้องกับกัณฑ์ทั้ง 7 ในรามายณะ
ได้แก่ พาลกัณฑ์ อโยธยากัณฑ์ วรรณยกัณฑ์ ขี้เซาจินธากัณฑ์ สุนทรกัณฑ์
ຍຸທກัณฑ์ อุตตรกัณฑ์ (ดวงจิตา ราเมศวร์, 2558, น. 30) แต่อาจมีความ

แตกต่างในการวางลำดับเหตุการณ์ทั้ง 5 ขั้นตอนไม่ตรงกับการแบ่งกัณฑ์ทั้ง 7 เนื่องจากโครงสร้างการเล่าเรื่องเป็นศาสตร์การเล่าเรื่องในรูปแบบละครชุดที่เน้นการดำเนินเรื่องตามอารมณ์ความตึงเครียด (Tension) ของเรื่องราว ส่วนโครงเรื่องที่เล่าผ่านทั้ง 7 กัณฑ์ เป็นการเล่าผ่านวรรณกรรมที่ได้ประพันธ์ไว้เป็นบทร้อยกรองประเภทฉันท์ เรียกว่า “โคลก” ที่มีจุดเน้นในแบบช่วงเวลาสำคัญของเรื่อง (Point of Time) ในการแบ่งแยกเหตุการณ์

1.2 แก่นความคิด (Theme)

ในการนำเสนอ “แก่นความคิด” ที่อาจเรียกว่าเป็น “สิ่งที่ไม่อยู่ตรงหน้า” (Absence) ผู้ชมจะรับรู้และเข้าใจได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน ในการสื่อสารละครชุดให้ประสบความสำเร็จได้ ผู้สร้างต้องพยายามสื่อสาร “สิ่งที่อยู่ตรงหน้า” (Presence) ให้ออกมาในรูปแบบของเหตุการณ์ คำพูด การกระทำ การแสดงออก เพื่อให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจ ในละครชุด สี่ดราม่า ศีกรักรมहालग्ना นี้ แก่นความคิดของเรื่องที่น่าพาทุกเหตุการณ์ให้เกิดขึ้นและยึดโครงสร้างเรื่องย่อยๆ เอาไว้ได้อย่างมั่นคงไว้ คือ “สัจจะวาจาเป็นสิ่งสำคัญที่มนุษย์ทุกคนต้องพึงยึดถือมั่นเอาไว้” จะพบว่าสัจจะวาจาเป็นต้นกำเนิดของเหตุการณ์ต่างๆ ในเรื่องนี้ทั้งสิ้น ทุกตัวละครยึดมั่นในสัจจะวาจาเป็นที่สุด จนก่อเกิดเรื่องราวต่างๆ ตามมาอย่างมากมาย

1.3 ความขัดแย้ง (Conflict)

ในละครชุดนี้ได้นำเสนอความขัดแย้งหรืออุปสรรคให้กับตัวละครตามแนวคิดที่รักศานต์ วิวัฒน์สินอุดม (2558, น. 271-272) อธิบายไว้ครบในทุกรูปแบบของความขัดแย้งดังนี้

1.3.1 ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และมนุษย์กับมนุษย์ (Personal Conflict)

การต่อสู้ของพระรามาธิบดีที่ปรากฏให้เห็นเกือบตลอดทั้งเรื่อง ทั้งสองเกิดความขัดแย้งจากการแย่งชิงตัวสีดาทั้งในพิธีสุมพราและศึกกรุงลงกา รวมทั้งการแย่งชิงบัลลังก์ของสองพี่น้องวานรต่างบิดาอย่างสุครีพกับพาลีเพื่อจะได้มาซึ่งอำนาจเหนืออีกฝ่าย

1.3.2 ความขัดแย้งภายในจิตใจของมนุษย์เอง (Internal Conflict)

ล้วนเป็นความขัดแย้งที่มาจากความคิดความรู้สึกภายในจิตใจ เช่น ท้าวทศรถเกรงกลัวต่อบาปที่จะตามมาสนองตนเองจากการพลั้งมือฆ่าลูกชายของชายและหญิงแก่ตาบอดในป่า หรือ พระนางไกยเกษีที่มีความรักพระรามาธิบดีด้วยความบริสุทธิ์ใจ แต่ก็ไม่สามารถให้พระรามขึ้นครองราชย์ได้ เพราะต้องการให้พระพรตโอรสของพระนางได้ขึ้นครองบัลลังก์ต่อจากท้าวทศรถ หรือแม้แต่พระรามที่ต้องจำใจเนรเทศสีดาไปอยู่ป่า ทั้งที่รู้แก่ใจว่าสีดาบริสุทธิ์แต่ก็ไม่อาจฝืนใจตนที่ต้องทำในสิ่งที่ควรได้

1.3.3 ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม (Social Conflict)

เป็นความขัดแย้งที่ก่อเกิดระบบของชนบจาวีตประเพณีทั้งสิ้น ทั้งความไม่เท่าเทียมกันของชนชั้นในสังคม แต่นั่นถือเป็นเรื่องของส่วนรวมที่พระรามสามารถแก้ไขให้บางเบาลงไปได้บ้าง แต่หากเป็นเรื่องของส่วนตัว เช่น กรณีความบริสุทธิ์ของสีดาแม้ใจจะเชื่อมั่นในตัวสีดา แต่พระรามก็ไม่สามารถฝืนขนบธรรมเนียมของสังคม

1.3.4 ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ (Environmental Conflict)

เป็นสิ่งที่ยากที่จะขัดขึ้นกับภัยธรรมชาติต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ แม้แต่ภัยธรรมชาติอย่างท้าวชนกยังต้องต่อสู้ภัยแล้งที่เกิดขึ้นในเมืองมิถิลา พระองค์พยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้ฟ้าคืนความชื้นน้ำลงมาสู่พื้นดิน จนกระทั่งการได้พบสิดาได้ฟื้นฟูธรรมชาติจึงก่อให้เกิดความชุ่มชื้นขึ้นได้อย่างน่าอัศจรรย์

1.4 ตัวละคร (Character)

1.4.1 ตัวละครหลัก (Main Character)

1.4.1.1 วีรบุรุษ (Hero)

276 พระราม ทรงมีบุญญาบารมีสูงสุด เป็นผู้ปกครองที่เปี่ยมด้วยทศพิธราชธรรม และเป็นนักปกครองแนวสมัยใหม่ที่มีความกล้าหาญปรีชาสามารถทางการรบ หากวิเคราะห์เส้นทางชีวิตของพระรามนั้น ถือว่าเต็มไปด้วยภัยอันตรายของชีวิต (Disaster Life) ทรงเป็นมกุฎราชกุมารที่ถูกเนรเทศไปอยู่ป่า ต้องเดินทางตั้งแต่เหนือจรดใต้เพื่อไปรบกับผู้ที่ตนเองไม่รู้จักเพื่อจะชิงสิดาคืน มีมเหสีที่ต้องเนรเทศนางออกไปอยู่ป่าเพียงลำพัง มีโอรสที่ต้องรบกับโอรสตัวเอง มองดูแล้วพระรามมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่คนธรรมดาทั่วไปยากจะฝ่าฝืนไปได้ง่าย แต่ควรศึกษาในฐานะที่พระรามวางตัวกับทุกเหตุการณ์ด้วยการรักษาสมดุลของอารมณ์ได้เป็นอย่างดี พบได้ว่าพระรามไม่เคยใช้อารมณ์ทุกอย่างอยู่เหนือเหตุผลการกระทำใดๆ

1.4.1.2 วีรสตรี (Heroine)

-สิดา มีความเฉลียวฉลาด ความจงรักภักดี และกล้าหาญเด็ดเดี่ยว สิดาถือเป็นแบบอย่างของสตรีรุ่นใหม่ที่มีความคิด

ก้าวหน้าทันสมัย รักความถูกต้องและความเป็นธรรม พร้อมทั้งจะทำทุกอย่าง
หากสิ่งที่ทำนั้นก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

1.4.1.3 ผู้ร้าย (Villain)

-ทศกัณฐ์ เป็นมหาบัณฑิตที่มีความรู้กว้างขวางใน
ทุกสรรพวิชาการ หากเป็นผู้ที่เลือกเดินในสายทางธรรมก็จะเป็นนักบวช
ผู้มากด้วยบำเพ็ญภาวนาแกร่งกล้า แต่ด้วยเลือกเดินในสายทางธรรมจึง
กลายเป็นอสูรร้ายที่ยากที่จะหาผู้ใดปราบลงได้ง่ายนัก

1.4.2 ตัวละครรอง (Subordinate Character)

-พระลักษมณ์ มีจิตใจความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว และ
มีความรักต่อพี่น้องอย่างมาก ชีวิตของพระลักษมณ์จะอยู่ภายใต้ร่มเงาของ
พระรามตลอด เปรียบดั่งเป็นน้องชายที่แสนรักและเพื่อนผู้รักดี

-หนุมาน มีความสามารถทางการรบ และมีความ
รักดีต่อพระราม หนุมานจึงถือว่าเป็นสัญลักษณ์ของความซื่อสัตย์จงรัก
ภักดี สามารถทำทุกอย่างให้กับพระรามผู้เป็นที่เคารพนับถือสูงสุดของชีวิต

1.5 ฉาก (Setting)

ผู้วิจัยได้นำการวิเคราะห์ฉากตามแนวคิดของ J. Boggs
(2003, p.101) ได้ดังต่อไปนี้

1.5.1 ปัจจัยด้านเวลา (Temporal Factors) เป็นเรื่องราวที่
เกิดขึ้นประมาณ 3,000 ปี

1.5.2 ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ (Geographic Factors)
แบ่งวิเคราะห์เป็น 3 ลักษณะดังนี้

1.5.2.1 เมือง ในแต่ละเมืองจะมีรูปแบบการปกครอง
ที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะของการปกครองของกษัตริย์เป็นสำคัญ

เช่น เมืองอโยธยาเป็นเมืองที่เต็มไปด้วยกรอบแห่งขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของสังคมที่ยึดมั่นถือมั่นไม่ยอมที่จะเปลี่ยนแปลง ทุกคนในทุกชนชั้นวรรณะในสังคมต้องอยู่ในกรอบที่ได้ตีขอบเอาไว้ให้แล้วยากที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ผู้ที่กล้าเปลี่ยนแปลงนั้นแสดงว่ากำลังฝืนต่อกฎเกณฑ์ของสังคมส่วนใหญ่

1.5.2.2 ป่า เป็นเสมือนพื้นที่ที่วัดใจของทุกตัวละคร เพราะป่าเป็นพื้นที่ที่ไม่มีทางที่ผู้เข้าไปจะรู้ได้เลยว่าจะพบกับอะไรในป่าบ้าง ผู้ที่เข้าไปในป่าจึงต้องเตรียมพร้อมทั้งกายและจิตใจที่จะต้องเผชิญหน้ากับสิ่งที่ไม่รู้จักและไม่คุ้นเคย แต่เมื่อใดที่ตัวละครได้ผ่านบททดสอบของป่าออกมาแล้ว มักจะเกิดความเปลี่ยนแปลงในชีวิตของตัวละครทุกครั้งไปไม่ว่าในทางที่ดีขึ้นหรือแย่ลงก็ตาม

1.5.2.3 ทองคำ เป็นดั่งสิ่งของมีค่าที่แสดงถึงความมั่งคั่งของผู้ครอบครอง ทองคำจึงเป็นเสมือนมาตรในการวัดความเห็นแก่ตัวของบุคคล เช่น การนำทองคำมาหลอมเป็นคันไถของท้าวชนกเจ้าผู้ปกครองเมืองมิลลาก็เพื่อช่วยเหลือประชาชนในการต่อสู้กับภัยแล้ง เป็นต้น

1.5.3 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างสังคม (Social Structure and Economic Factors)

รูปแบบของสังคมล้วนมีการเป็นอยู่ร่วมกันในแบบที่มีการแบ่งชนชั้นวรรณะ โดยประกอบด้วยวรรณะพราหมณ์ กษัตริย์ แพศย์ และศูทร การเป็นอยู่และระบบของเศรษฐกิจของแต่ละวรรณะก็จะแตกต่างกันตามชั้นของวรรณะไปด้วย โดยเน้นให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้ได้ปกครองวรรณะพราหมณ์และแพศย์ตามลำดับ ส่วนศูทรจะไม่ได้ได้รับความสนใจทั้งที่

เป็นกลุ่มประชาชนส่วนใหญ่ของเมือง จึงทำให้ระบบเศรษฐกิจทั้งเมืองมีช่องว่างของความแตกต่างค่อนข้างสูง

1.5.4 ปัจจัยด้านประเพณี ค่านิยม ศีลธรรมและธรรมเนียมปฏิบัติ (Custom, Moral Attitude and Code of Behaviors)

1.5.4.1 ประเพณี มักมีความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับศาสนา พราหมณ์-ฮินดูเป็นสำคัญ จึงถูกกำหนดเพื่อช่วยเสริมสร้างความเป็นสิริมงคลให้เกิดขึ้นแก่ผู้คนในโอกาสต่างๆ เช่น พิธีขอฝน พิธีอัฐเมธ พิธีสงน้ำ พิธีสุมพร พิธีอภิเษกสมรส พิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา พิธีพระบรมราชาภิเษก พิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พิธีลุยไฟ เป็นต้น

1.5.4.2 ค่านิยม มุ่งเน้นความไม่เท่าเทียมกันของคนในสังคม ทั้งในด้านชนชั้นวรรณะที่แตกต่างกันและในด้านเพศที่ให้ความสำคัญของบุรุษมากกว่าเหล่าสตรี

1.5.4.3 ศีลธรรม ความเชื่อจากหลักคำสอนทางศาสนาพราหมณ์-ฮินดูตามหลักธรรม 10 ประการ ทำให้คนส่วนใหญ่เคร่งครัดตามหลักธรรม เช่น ในข้อที่ 9 “สัตยา” ทำให้มีหลักศีลธรรมที่จะแสดงความซื่อสัตย์ต่อกันและกันทั้งในด้านวาจาและการกระทำ เป็นต้น

1.5.4.4 ธรรมเนียมปฏิบัติ มุ่งเน้นการให้ความนับถือซึ่งกันและกัน ผู้ที่มีอายุน้อยกว่าจะเชื่อฟังและเคารพนับถือผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอ เช่น สิดาในวัยเยาว์ต้องเชื่อฟังเหล่าพราหมณ์ที่เป็นผู้ใหญ่ พระพรตผู้เป็นน้องน้องต้องให้เกียรติพระรามผู้เป็นพี่ สิดาในฐานะบุตรต้องเคารพท้าวชนกผู้เป็นบิดาและพระมเหสีสุนันดาผู้เป็นมารดา นางอุर्मิมารภรรยาต้องให้เกียรติและเคารพพระลักษมณ์ผู้เป็นสามี รวมทั้งประชาชนทั่วไปต้องให้ความนับถือพราหมณ์นักบวชด้วยเช่นกัน

1.4 สัญลักษณ์พิเศษ (Symbol)

สัญลักษณ์ขึ้นอยู่กับความเชื่อมโยงหรือความสัมพันธ์ของขนบธรรมเนียมประเพณี (Conventional Association) จนเกิดความหมายรับรู้ร่วมกันในสังคม เช่น การแสดงถึง “อำนาจ” จะใช้สัญลักษณ์ของม้าอัสวเมธ ธนูโมลี และมงกุฏ ส่วนการแสดงถึง “การปลดปล่อย” จะใช้น้ำในการสื่อความหมาย รวมทั้งการแสดงถึง “ความซื่อสัตย์ภักดี” จะใช้ไฟเป็นสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมายออกไป

1.5 มุมมองในการเล่าเรื่อง (Point of View)

ในมุมมองการเล่าเรื่องตามแนวคิดของ Giannetti, Louis D. (2014, pp. 395-398) นั้น ละครชุดเรื่องนี้มุ่งเน้นมุมมองในการเล่าเรื่องในแบบมุมมองของบุคคลที่หนึ่ง (The first person) มากกว่ามุมมองอื่นๆ เนื่องด้วยวิธีการเล่าเรื่องจะดำเนินเรื่องที่เป็นแบบตามลำดับเวลาที่เป็นจริงและเกิดขึ้นในเรื่อง โดยมุ่งเน้นที่ตัวละครเอกเป็นผู้เล่าเรื่องให้เกิดความเข้าใจ จึงมักเล่าจากบทสนทนาหรือคำกล่าวที่มาจากตัวละครในเรื่องโดยตรง นอกจากนี้ยังมีการเล่าเรื่องในมุมมองของบุคคลที่สาม (The third person) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เล่าเรื่องเกี่ยวข้องกับตัวละครเอกมีความหยั่งรู้ หรือมองเหตุการณ์แบบผู้รู้ในกำหนดชะตากรรมของตัวละคร เช่น การเล่าผ่านพระคิวงและพระแม่ปารวตีที่สามารถรับรู้ทุกเหตุการณ์ก่อนและหลังของทุกตัวละครในเรื่อง ส่วนในมุมมองที่เป็นกลาง (The Objective) จะปรากฏเป็นลักษณะที่เป็นเสียงและคำบรรยายได้ภาพเพื่อบอกเล่าสถานที่ที่เกิดเรื่องราว บุคลิกและความสัมพันธ์ของตัวตัวละครนั้นๆกับตัวละครอื่นเท่านั้น

2. การถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านละครชุดอินเดีย “สีดาราม คีร์กัมहालंगा”

วัฒนธรรมที่ค้นพบในละครชุด “สีดาราม คีร์กัมहालंगा” นั้น ประกอบด้วย 3 ประเภท คือ

2.1 วัฒนธรรมทางความคิดหรือความเชื่อถือ

2.1.1 การนับถือเทพเจ้า

ในศาสนาพราหมณ์ฮินดูมีระยะเวลาแห่งการพัฒนาค้นพบมายาวนานมาก มีการนับถือเทพเจ้าหลายองค์เรียกว่า “พหุเทวนิยม” ความเชื่อในพระเจ้าสูงสุดผู้สร้างโลกได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย พระเจ้าที่นับถือมี 3 องค์หลัก ได้แก่ พระพรหม พระศิวะ และพระวิษณุ

2.1.1.1 พระพรหม เทพเจ้าผู้สร้างมนุษย์และสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก

2.1.1.2 พระศิวะ เทพเจ้าแห่งการทำลายและเทพเจ้าแห่งการฟ้อนรำ

2.1.1.3 พระวิษณุหรือพระนารายณ์ เทพเจ้าผู้รักษาและคุ้มครองโลกให้เป็นสุข

นอกจากนี้ยังรวมถึงการนับถือเทพต่างๆ ที่อยู่รอบตัว โดยมองว่าทุกสรรพสิ่งที่ให้คุณแก่ชีวิตล้วนมีเทพประจำรักษา เช่น พระแม่ธรณีผู้ดูแลพื้นดิน พระแม่คงคาผู้ดูแลผืนน้ำ เทพอัคนีผู้ดูแลไฟ เป็นต้น

2.1.2 การเชื่อในภพนี้ภพหน้า

พระรามนั้นมีความเชื่อว่ามีเกิดดับไป เชื่อว่าถ้าชีวิตในชาตินี้สิ้นลงก็จะไปเกิดในภพใหม่ และรู้ว่าการเกิดใหม่จะนำพาให้ไปพบสีดา

อีกครั้ง เหล่านี้มาจากความเชื่อในเรื่องของเทพเจ้าเป็นพื้นความเชื่อในเรื่องของการอวตาร ทำให้มีความเชื่อในเรื่องภพชาติของการเวียนว่ายตายเกิด คล้ายกับความเชื่อในทางศาสนาพุทธเช่นกัน

2.1.3 การทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว

เป็นความเชื่อทางสังคมที่ทุกคนยึดมั่น เมื่อทำความดีผลดีก็จะน้อยมนำเสริมส่งให้ชีวิตประสบแต่สิ่งดีๆ แต่หากเมื่อใดที่คิดชั่วกระทำชั่ว ผลจากสิ่งที่คิดที่กระทำก็ทำให้ได้รับผลไม่ดีต่อชีวิต เจกเช่นพระรามจะทรงยึดมั่นในการทำกรรมดีตลอดมา เพราะทรงเชื่อว่าการกระทำดี คิดดีจะทำให้ชีวิตได้ประสบสิ่งที่ดีในชีวิต

2.2 วัฒนธรรมทางระเบียบประเพณี

2.2.1 บทบาทบุรุษเป็นใหญ่

บุรุษเพศถูกกำหนดให้เป็นผู้นำและกำหนดความคิดของผู้อื่นในสังคม นั้นย่อมทำให้บทบาทของสตรีกลายเป็นผู้ตามและมักถูกกระทำจากสังคมจนเกิดความไม่เท่าเทียมกันในความเป็นเพศ ดังเช่นสิดาในฐานะภรรยาจึงต้องพร้อมด้วยคุณความดีมีความสัจซื่อต่อสามีอย่างพระรามอย่างสูงและต้องเมตตากรุณาต่อญาติพี่น้องด้วยเช่นกัน

2.2.2 ผู้ปกครองดูแลผู้ใต้ปกครอง

รูปแบบของการปกครองที่ปรากฏในละครชุดนี้จะเป็นในลักษณะปกครองแบบบิดาธิปไตย (Paternal Government) คือ ที่มีเป็นแบบบิดาปกครองบุตร โดยกษัตริย์อย่างท้าวทศรถหรือพระรามเองได้วางพระองค์อย่างบิดาที่ปกครองบุตรด้วยการสอดส่องความเป็นอยู่ของราษฎรเมืองอโยธยา ใครทุกชั่วอนจะทูลร้องทุกข์เมื่อใดก็ได้แล้วกษัตริย์จะรับฟังและแก้ปัญหาให้กับประชาชนโดยตรง

2.2.3 การนับถือผู้ที่มีอาวุโส

ในสังคมทุกชนชั้นจะให้ความสำคัญต่อผู้ที่มีอาวุโสกว่า เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างพระรามผู้เป็นพี่กับน้องชายอย่างพระลักษมณ์โดยพระลักษมณ์จะต้องเชื่อฟังพระรามเสมอ อีกทั้งต้องให้ความเคารพนับถืออย่างเคร่งครัด หรือผู้ที่มีอาวุโสกว่าก็จะสามารถอบรมสั่งสอนผู้ที่มีอายุน้อยกว่าได้

2.2.4 การแบ่งชั้นวรรณะ

มีการแบ่งความสำคัญของคนในสังคมด้วยการใช้ศาสนาพราหมณ์เป็นเครื่องมือในการแบ่งวรรณะออกเป็น 4 วรรณะ คือ วรรณะพราหมณ์อย่างฤาษีคฤหัสถ์ให้คำปรึกษากับท้าวทศรถผู้เป็นพระเจ้าแผ่นดินตลอดจนสอนมนต์ให้แก่คนทั่วไป ส่วนนักบวชก็ทำหน้าที่สอนไตรเภทและประกอบพิธีทางศาสนา ส่วนท้าวทศรถในวรรณะกษัตริย์มักเน้นการปกครอง การทำหน้าที่ป้องกันหรือขยายอาณาจักร อโยธยา ส่วนวรรณะแพศย์เป็นพวกแสวงหาทรัพย์สมบัติ ได้แก่พวกพ่อค้า คหบดี เศรษฐี เกษตรกร และวรรณะศูทรอย่างเช่น ภัทระชายชักผ้าสถานะเป็นคนยากจนทั่วไป

2.2.5 ประเพณีเป็นสิ่งถูกต้องที่กำหนดมาเพื่อมนุษย์

สังคมแต่ละสังคมมีประเพณีต่างๆ แตกต่างกันไป การปฏิบัติตามประเพณีก็จะก่อให้เกิดความเป็นระเบียบในสังคมขึ้นได้ เช่น ในราชวงศ์ธนุเชื่อนั้นในความเป็นอมตะของราชวงศ์ที่มาจากการทำพิธีอัศวเมธ เพราะยึดถือประเพณีนี้สืบต่อกันมา แม้พระรามเองก็ยอมรับความจริงที่ว่าประเพณีนั้นถูกต้องเพื่อมนุษย์ พระรามก็ยังยึดมั่นในประเพณีแบบนี้อยู่ เพียงแต่เชื่อว่าประเพณีสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมและความถูกต้อง จึงมีการเปลี่ยนพิธีอัศวเมธจากการฆ่าม้าเพื่อการบูชาัญญไปเป็นการบูชาม้าทองคำแทน เป็นต้น

2.2.6 กฎหมายคือข้อกำหนดในสังคมที่ทุกคนต้องปฏิบัติตาม กฎหมายถือเป็นข้อตกลงร่วมกันของคนในสังคมเพื่อใช้ร่วมกันเพื่อกำหนดกรอบของการอยู่ร่วมกัน ผู้มีอำนาจหรือผู้ปกครองจะยึดมั่นในกฎหมายที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ แต่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับสืดาทั้งหมดทำให้พระรามในฐานะผู้ปกครองต้องยอมเปลี่ยนกฎหมายใหม่เพื่อสิทธิของสตรี ให้ทุกคนตระหนักว่าหน้าที่หลักของชาวอโยธยาคือ ต้องปกป้องสิทธิสตรี ไร้การกดขี่ข่มเหงสตรี รวมถึงหาประโยชน์จากสตรี บิดาและสามีจะไม่สามารถไล่สตรีออกจากบ้านได้อย่างเด็ดขาด สตรีจะมีสิทธิเท่าบุรุษ ไม่มีสตรีที่จะถูกเอาเปรียบ อีกทั้งการให้เกิดความเท่าเทียมกันของคนทุกคนในสังคม โดยบุตรสามารถตั้งคำถามบิดาได้ ศิษย์สามารถตั้งคำถามครูได้ น้องสามารถตั้งคำถามพี่ได้ พระรามเห็นว่าความยุติธรรมและกฎนั้นล้วนถูกสร้างขึ้นเพื่อความรุ่งเรืองของบุรุษ การเปลี่ยนแปลงมุมมองใหม่นี้จะช่วยเปลี่ยนแปลงสังคมได้ต่อไป

2.3 วัฒนธรรมทางวัตถุ

2.3.1 ธนู มักถูกใช้ป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์เปี่ยมไปด้วยพลังและคุณค่าที่ประทานมาจากเทพเจ้า เช่น คันธนูโมลี เป็นคันธนูที่พระศิวะเป็นผู้ประทานให้แก่ราชวงศ์ของท้าวชนกแห่งเมืองมิลิลา

2.3.2 หม้อน้ำ เป็นภาชนะที่ใช้บรรจุน้ำลงไป ถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มักใช้ในการประกอบพิธีสำคัญเช่น พิธีถวายพระเพลิง นอกจากนี้ทศกัณฐ์ยังใช้หม้อศักดิ์สิทธิ์เป็นภาชนะบรรจุน้ำอมฤตเพื่อให้ตนมีชีวิตที่เป็นอมตะ

วัฒนธรรมทั้ง 3 ประเภทที่กล่าวมานั้นล้วนเป็นวัฒนธรรมเฉพาะตัวที่มีความแตกต่างจากวัฒนธรรมชนชาติอื่นๆ ทั้งในด้านของการนับถือ

เทพเจ้าในแบบศาสนาพราหมณ์ฮินดู การให้ความสำคัญต่อบทบาทของ
บุรุษเพศมากกว่าสตรีหรือแม้แต่การแบ่งชนชั้นวรรณะในสังคมที่ได้หล่อ
หลอมให้วัฒนธรรมอินเดียมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ไม่เหมือนชาติ
ใด การถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านการเล่าเรื่องจากละครชุดเรื่องนี้จึงเป็นการ
ขยายผลทางวัฒนธรรมที่แยบยลและแนบสนิทอย่างมากต่อผู้ชมในฐานะ
ผู้รับสารด้วยงานด้านการผลิตที่ให้ความสมจริงจนเกิดความรู้สึกคล้อยตามใน
เรื่องราวต่างๆ บนความบันเทิงอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการใช้วิธีการเล่าเรื่องใน
รูปแบบของละครชุดและการดำเนินเรื่องของตัวละครที่ไม่ได้มุ่งเน้นการนำ
เสนอเรื่องราวทางวรรณกรรมในแบบฉบับของอินเดียเพียงอย่างเดียว แต่ยัง
สามารถสอดแทรกแง่คิด คุณธรรม คติสอนใจในการใช้ชีวิตในแง่มุมต่างๆ
ไว้อย่างมากมาย เพื่อให้ผู้ชมได้ซึมซับเก็บเกี่ยวแล้วนำไปใช้ต่อไปได้ในการ
ดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม ขณะเดียวกันยังทำให้ชาวไทย
ได้รู้จักประเทศอินเดียเพิ่มมากขึ้นและเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมของอินเดีย
ให้แพร่หลายยิ่งขึ้นอีกด้วย

การอภิปรายผล

จากละครชุดอินเดียเรื่องสีดาราม ศีกรักรมหาลังกา ที่สร้างจาก
วรรณกรรมระดับมหากาพย์อย่างรามายณะ จะพบว่ามี การถ่ายทอดความ
หมายระหว่างตัวบท (Text) ตามที่ Saussure (1983) ได้อธิบายเอาไว้
ว่า สัญญัตติ (Sign) ต่างๆ นั้นต้องมีการอ้างอิงซึ่งกันและกัน จึงจะเกิด
ความหมายขึ้นมาได้ ซึ่งตัวบทอื่นต้องอ้างอิงตัวบทอื่นเสมอ นั่นหมายถึง
ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบท หรือ “สัมพันธสาร”(Intertextuality) เพียงแต่
อาจเกิดการแปรเปลี่ยนเนื้อหาสาระไปบ้าง เพราะกาลเวลาหนึ่งตัวบทอาจมี

ความหมายอย่างหนึ่ง แต่เมื่อผ่านกาลเวลาไปสาระของเนื้อหาอาจเปลี่ยนไป สอดคล้องกับสมควร กวียะ (2550) ที่อธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีสารเวลา (Infotime Theory) เอาไว้ว่า “เวลา” (Time) จะบอก “สาระ” (Information) ที่ไม่ซ้ำซ้อนกัน เมื่อเวลาเปลี่ยนเนื้อหาสาระก็จะเปลี่ยนไป ดังวามายณะที่มีการสืบต่อแพร่หลายมาจนในปัจจุบันมากกว่า 300 ฉบับ โดยเฉพาะรามายณะฉบับ “อัทภุตรามายณะ” จากนิยายศักดิ์ที่ถูกนำมาเป็นโครงเรื่องหลักในการสร้างละครชุดสีดาราม ศีกรักมหัสยกา และความต่างกาลเวลากันทำให้ รามายณะและละครชุดสีดาราม ศีกรักมหัสยกา นำเสนอสารไม่ครบถ้วน เหมือนกันได้อย่างสิ้นเชิง แม้ว่าจะมาจากความเชื่อหรือบทประพันธ์ วรรณกรรมเดียวกันก็ตาม ยุคสมัยที่เปลี่ยนไปทำให้การตีความ (Interpretation) ก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วยเสมอ เมื่อสถานที่และบริบทใน สังคมเปลี่ยนก็จะทำให้ความหมายเปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับที่สุรพงษ์ โสณะเสถียร (2526, น. 327) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนไปของความหมาย ในวรรณกรรมฉบับต่างๆ ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงจากรามายณะของฤาษี วัลมิกิ ว่าเป็นการเลือกสรรและบรรจุเนื้อหาลงในบทประพันธ์อย่าง ตั้งใจ หรือการบิดเบือนโดยธรรมชาติของการสื่อสาร (Distort within Communication) โดยการยอมรับเข้าไปในเนื้อหา ย่อมมีความหมายและ สะท้อนสภาพสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผู้ประพันธ์

ในการอธิบายผลละครชุดสีดาราม ศีกรักมหัสยกา จากผลการ วิจัยได้พบกรอบแนวความคิดหลักใหญ่ที่สะท้อนวัฒนธรรมทางความคิด หรือความเชื่อถือ วัฒนธรรมทางระเบียบประเพณี และวัฒนธรรมทางวัตถุ จากละครชุดเรื่องนี้ไปสู่สังคมได้ดังต่อไปนี้

1. ความเป็นสตรี

รามาณะของอาชีวะลัทธิ ซึ่งปกติจะสร้างให้ได้รับชมในรูปแบบของละครชุด 6 กัณฑ์ แต่ในละครชุดสี่ดราม่า คือรักมหาหงา ได้สร้างต่ออีกหนึ่งกัณฑ์ คือ อุตตรกัณฑ์ เป็นกัณฑ์ที่ 7 ซึ่งเชื่อว่าเป็นกัณฑ์ที่ถูกเขียนขึ้นมาทีหลัง ถึงแม้เนื้อหาจะสร้างขึ้นให้ความรู้ลึกซึ้งหาสาระที่ดีต้องถูกกระทำจากพระสาวมีย่างพระรามและชนบทรรมนิยมวัฒนธรรมทางสังคม แต่ถ้าหากพินิจพิเคราะห์แล้วจะพบว่า อุตตรกัณฑ์แท้จริงเป็นการเขียนเพื่อยกย่องความเป็นสตรีเพศโดยเฉพาะ ผนวกกับมีการสอดแทรกเนื้อหาของรามาณะในฉบับ “อัทธฤตรามาณะ” ที่ยกย่องพระแม่ทุรคาตัวของสี่ดาจึงมีรางวัลภักดี เหล่านี้ล้วนเป็นการช่วยสะท้อนความเป็นสตรีนิยม (Feminism) ที่ถูกถ่ายทอดในโครงเรื่องของละครชุดนี้เป็นอย่างมาก ดังปรากฏจะมีการให้รางวัลและการลงโทษสำหรับการกระทำของผู้หญิง การตัดสินใจแต่งงานดีกว่าการตัดสินใจที่จะเป็นโสด ผู้หญิงยังต้องรักษาความบริสุทธิ์และพรหมจรรย์เอาไว้ การตัดสินใจแต่งงานของสี่ดาก็เช่นกัน ถือเป็นการกำหนดบทบาทให้กับผู้หญิงในฐานะหน้าที่ที่ต้องเสียสละ กล้าหาญ ปฏิเสธตัวเองด้วยการทุ่มเทให้คนอื่น และหลังจากที่สี่ดาต้องทนทุกข์อย่างมากแล้วก็จะได้รับรางวัลตอบแทนคือพระสวามีหรือลูกย้อนกลับมาหาตัวเอง สอดคล้องกับกาญจนา แก้วเทพ (2543, น. 26) กล่าวไว้ว่าในขณะที่ด้านหนึ่งนั้นชีวิตของผู้หญิงที่เป็นแม่บ้านอยู่บ้านใช้ชีวิตที่จำเจ หากนำทฤษฎีการชดเชยทดแทน (Compensation Theory) ของกลุ่มจิตวิเคราะห์มาอธิบายจะได้ว่า ในขณะในโลกความเป็นจริงบทบาทผู้หญิงจะมีฐานะต่ำต้อยทั้งกายภาพ เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม แต่ในโลกจินตนาการหรือ

โลกแห่งสัญลักษณ์ก็ได้ยกฐานะสตรีเอาไว้ในบทบาทของผู้นำวิรสตรีผู้กล้าหาญเพื่อชดเชยฐานะในโลกความเป็นจริง

ในการศึกษาความเป็นสตรีนิยมของละครชุด สีดาราม คีร์กมหาลงกานัน มีความสอดคล้องกับสิ่งที่ Cantor G.M. & E.Jones (1983, pp.111-137) อธิบายไว้ว่า ผู้หญิงจะประกอบไปด้วย 3S คือ 1.บาป ถ้าไม่ประพฤติปฏิบัติพฤติกรรมทางเพศให้เหมาะสม (Sin) 2.หากฝ่าฝืนมาตรฐานของสังคมก็ต้องเดือดร้อน (Suffering) 3. ความโศกเศร้าเสียใจ (Sorrow) จะเห็นได้ว่าสีดาก็ถือเป็นผู้หญิงที่มีองค์ประกอบของชีวิตครบทั้ง 3 S กล่าวคือ ถูกตราหน้าว่าบาปที่ไม่มีความบริสุทธิ์ต่อพระรามเนื่องด้วยการถูกทศกัณฐ์ลักพาตัวไปยังกรุงลงกา ทำให้ความเป็นราชินีของกษัตริย์แห่งอโยธยาอย่างพระรามต้องเสื่อมเสียพระเกียรติแล้ว สุดท้ายตัวของสีดาก็ต้องเสียใจตรอมใจอย่างที่สุด

ในมุมมองของผู้วิจัยต่อปรากฏการณ์ของสีดาคั้งนี้พบว่า เป็นการสะท้อนความคิดในระบบ ปิตาธิปไตย (Patriarchy) ที่ถือผู้ชายเป็นใหญ่ที่ควบคุมเพศสภาพ (Gender) และเพศวิถี (Sexuality) ของสตรี ทำให้รู้ว่ สัจนิยมจากคนรับรู้เรื่องราวหรือผู้ชมที่พยายามคิดหาทางออกให้กับตัวละครอย่างสีดาหรือพระรามในโลกของความเป็นจริงที่น่าจะมีทางออกของการคิดการตัดสินใจได้มากมายเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เพียงแต่สัจนิยมเหล่านี้ต้องพ่ายแพ้แก่โครงสร้างการเล่าเรื่อง (Narrative Structure) เพราะความเป็นเรื่องเล่าต้องทำให้การตัดสินใจของพระรามต้องมีความแหลมคมเฉียบขาดและในเวลาเดียวกันก็มีความขัดแย้ง ทำให้พระรามต้องตัดสินใจทางใดทางหนึ่ง การตัดสินใจของพระรามถูกบีบให้ไม่สามารถประนีประนอมและนั่นคือ ขนบของความเป็นเทพ และบนโครงสร้างการเล่าเรื่องอันแสน

จะขัดกับสัจนิยมของผู้ชมที่รับรู้แน่แท้ใจว่าสิดารักพระรามมากเพียงใด แต่ก็กลับเป็นตัวแทนของสตรีที่จะตอบโต้ชนทั้งหลาย ในเมื่อพระรามทำได้แล้วบอกว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องทำเพื่อประเพณี เพื่อประชาชน พระรามก็ไม่เหมาะสมที่จะเป็นสวามี แม้ว่าช่วงเวลาท้ายของเรื่องนั้น พระรามได้ตัดสินใจสละราชสมบัติยกบัลลังก์ให้กับพระลบและพระมงกุฎโอรสทั้งสอง แล้ววาดฝันว่าจะได้ครองคู่กับสิดาอีกครั้งตลอดไปก็ตาม แต่เหมือนทุกอย่างได้สายเกินไปแล้ว สิดาตัดสินใจไม่เดินทางกลับอยุธยาไปพร้อมกับทุกคนเพื่อเรียกสิทธิ์ของสตรีที่ถูกบุรุษและสังคมกระทำ สิดาเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นสัญลักษณ์ที่ทำให้หลายคนได้ตระหนักถึงเกียรติและการยกย่องสตรีในสังคม สิดาขอร้องให้พระแม่ธรณีนำตัวสิดากลับไปสู่ธรณีเหมือนดังเดิม การกระทำของสิดานั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของพรจันทร์ เสียงสอน (2557) ที่ตัวละครเอกเป็นผู้หญิงในภาพยนตร์ไทยมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น ความเป็นปัจเจกที่พร้อมพบเจอความไม่แน่นอนต่างๆ และเปิดเผยความต้องการออกมาพร้อมที่จะดูแลตัวเองได้โดยไม่พึ่งผู้อื่นซึ่งเป็นการลบภาพสตรีเพศในแบบดั้งเดิมและการเป็นปรีภักซ์กับอุดมการณ์แบบผู้ชายเป็นใหญ่หรือที่เรียกว่า “ปิตาธิปไตย” ที่ทำให้ผู้ชายมีอำนาจเหนือ กว่าผู้หญิง และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Barbara Arneil (1999, pp. 178-181) ที่อธิบายความเป็นสตรีนิยมสายถอนรากถอนโคน (Radical Feminism) ไม่ได้ต้องการมุ่งความเหมือนหรือเท่าบุรุษ แต่มุ่งไปที่การกดขี่สตรีเกิดขึ้นเพราะเธอเป็นสตรี หรือสตรีถูกกดขี่เพราะเรื่องของเพศ ความไม่เท่าเทียมกันทางเพศที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ที่ระบบของโครงสร้างสังคมและแนวการปฏิบัติที่บุรุษมีความเหนือกว่าสตรีในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ในการเปลี่ยนแปลงกฎหมายของพระรามที่ทำให้สตรีถูกมอง

จากบุรุษหรือสังคมอินเดียด้วยแว่นอันใหม่ที่สตรีได้ทำการเปลี่ยนแปลงตนเองให้เป็นคนที่มุ่งเหตุผลมากกว่ามุ่งอารมณ์ เชื่อว่าสตรีกับบุรุษมีความเป็นคนที่เหมือนกัน สตรีมีโอกาสที่จะทำทุกอย่างได้เหมือนบุรุษ เรียกร้องให้สตรีมีโอกาสที่เสมอภาคกับบุรุษด้านการแข่งขันในระบบสังคมที่เป็นอยู่โดยเฉพาะในปริมนทลสาธารณะ ให้ความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงด้านกฎหมายและการเมือง เพื่อสิทธิของปัจเจกบุคคลในการแข่งขันในทุกมิติ

การที่ชนบทรหมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและสังคมอินเดียที่ปิดกั้นความเป็นสตรีเพศ ประหนึ่งว่าละครชุด สีดาราม คีร์กัมมหาลงกา ได้ใช้สื่อมวลชนเป็นกระบอกเพื่อสะท้อนบอกเล่าความเป็นสตรีเพศออกมาให้สังคมอินเดียได้ตระหนักถึงความเท่าเทียมกันของบุรุษและสตรี และถือเป็นการสื่อสารที่แยบยลในการใช้การเรียกร้องสิทธิสตรีเล่าผ่านเทพเจ้า ทำให้ผู้คนในสังคมไม่กล้าแตะต้องในเนื้อหาที่น่าเสนอ แม้ความคาดหวังจากสื่อประเภทละครชุดจะเต็มไปด้วยการสร้างโลกจินตนาการให้กับผู้ชมให้หลงใหลไปกับความสวยงามของความรักจากพระรามและสีดาภายใต้ห่อวรรณกรรมมหากาพย์อย่างรามายณะ แต่ในสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายใต้ความบันเทิงจากละครชุดเรื่องนี้คงจะหลีกเลี่ยงไม่พ้นการเรียกร้องความมีตัวตนและพื้นที่ของสตรีในสังคมประเทศอินเดีย

2. การแข่งขันชั้นวรรณะ

ในละครชุดเรื่องนี้พยายามชี้ให้เห็นถึงการแบ่งความสำคัญหรือเสียงของคนในสังคมด้วยการใช้ชนชั้นวรรณะเป็นกรอบในการแบ่งแยก ถ้าใครที่มีชนชั้นวรรณะที่สูงก็จะได้รับเกียรติกว่าคนที่มิชนชั้นวรรณะที่ต่ำกว่า ความเป็นชนชั้นวรรณะถูกแบ่งแยกตั้งแต่ตัวของกษัตริย์เองแล้วที่ เป็นผู้ขีดแบ่งเส้นความไม่เท่าเทียมกันในสังคม ด้วยการอ้างกฎที่สืบต่อกันมาจึงแทบ

จะไม่มีข้อโต้แย้งใดๆ ได้อีก การพยายามสลายระบบการแบ่งชั้นวรรณะของผู้ปกครองในแบบฉบับผู้ปกครองที่มีความคิดสมัยใหม่นั้นอาจไม่สามารถทำลายระบบความคิดเช่นนี้ลงไปได้หมด อันผลมาจากความเข้มแข็งของความเชื่อทางศาสนาพราหมณ์เป็นสำคัญ

3. ความหลากหลายในความรัก

การเล่าเรื่องผ่านความรัก ที่ถือเป็นแกนหลักที่เป็นเงื่อนไขและก่อให้เกิดเรื่องราวต่างๆ ให้กับเรื่องขึ้น โดยสามารถแจกแจงความรักที่มีความหลากหลายได้ดังนี้

3.1 ความรักเพื่อแรงปรารถนาของตนเอง

เป็นความรักที่มีอยู่ในคู่ของบุรุษกับสตรีที่มีความหลากหลายของอารมณ์และความรู้สึก ทั้งสมหวังและผิดหวังในความรัก เป็นเสมือนดังบุพเพสันนิวาสแบบคู่กันแล้วไม่แคล้วกัน

3.2 ความรักเพื่อนำที่ และจริยธรรมในสถาบันครอบครัว

เป็นความรักที่ปรากฏในแต่ละครอบครัว ความกตัญญูความรักในหน้าที่ ความรักที่มีต่อจริยธรรม นอกจากนี้ยังมีความรักที่มุ่งสั่งสอนความมีจริยธรรมในสถาบันครอบครัวและผู้คนรอบข้างในครอบครัว

3.3 ความรักเพื่อครอบครัว

เป็นความรักความปรารถนาดีที่มอบให้แก่บิดามารดาและวงศ์เครือญาติ

3.4 ความรักเพื่อมิตรภาพ

เป็นความรักที่มีความหวังดี การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และไม่เคยทอดทิ้งกันของเพื่อนแท้

3.5 ความรักเพื่อนายและบริวาร

ถือเป็นความรักที่เกิดจากการมอบความซื่อสัตย์ภักดีให้แก่กัน จนเกิดความไว้วางใจจนก่อให้เกิดเป็นความรักความห่วงใยและความหวังดี

3.6 ความรักเพื่อมวลมนุษยชาติ และเทพเจ้า

กลุ่มของวีรบุรุษและวีรสตรีที่มีความรักที่เกินเลยไปกว่าในแบบที่ 3.1 และแบบที่ 3.2 นั่นคือจะมองความรักในรูปแบบที่เกินเลยความรักเพื่อตัวเองไปแล้ว จึงพร้อมที่จะเผื่อแผ่ความรักไปสู่มวลมนุษยชาติ ทวยเทพและพระผู้เป็นเจ้า

3.7 ความรักเพื่ออาณาประชาราษฎร์

เป็นความรักที่เฉพาะสำหรับผู้เป็นนมหราชปกครองแผ่นดินที่มุ่งหวังในประชาชนในการปกครองได้มีความอยู่เย็นเป็นสุข

จากความรักทั้ง 7 รูปแบบข้างต้นสามารถวิเคราะห์ได้ว่า หากมองในมุมของสตรีนั้นจะมุ่งหวังความรักในข้อที่ 3.1 และข้อ 3.2 กล่าวคือเป็นความรักด้วยเสน่หาและแรงปรารถนา รวมถึงการมุ่งอุทิศตนเองต่อการทำหน้าที่อย่างดีที่สุดด้วยการสรรสร้างจริยธรรมในสถาบันครอบครัว แต่หากสตรีเกิดไปรักมหาวีรบุรุษอย่างดังเช่นพระราม สตรีเองจะต้องประสบปัญหาลำบากอย่างเท่าทวีคูณ เพราะเหล่ามหาวีรบุรุษทั้งหลายนั้นต่างมุ่งหวังในความรักในข้อ 3.3 จนถึงข้อ 3.7 ด้วยเช่นกัน คือความรักเพื่อครอบครัว ความรักเพื่อมิตรภาพ ความรักเพื่อนายและบริวาร ความรักเพื่อมวลมนุษยชาติและเทพเจ้า และความรักเพื่ออาณาประชาราษฎร์ โดยเฉพาะข้อ 3.7 ที่เป็นความรักในอาณาประชาราษฎร์ อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้พระรามตัดสินใจเนรเทศสีดาออกไปจากกรุงอโยธยา

นอกจากแนวคิดทางด้านวัฒนธรรมหลักที่ได้อภิปรายผลไปแล้วนั้น ผู้วิจัยยังได้พบแนวความคิดสำคัญต่างๆ จากละครชุดสี่ดราม่า คือ ภัทรมหาหงกา เพื่อนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางที่ดีในการประพฤติปฏิบัติตนเองเพื่อเสริมสร้างสังคมให้มีเสถียรภาพ โดยสามารถแจกแจงได้ดังต่อไปนี้

1. คนทุกคนเกิดมาล้วนมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในขอบเขตที่สังคมได้กำหนดเอาไว้ การกระทำการใดๆ ที่ไม่ถูกใจหรือไม่ดีต่อความรู้สึกส่วนตัว หรือการเสียสละเพื่อส่วนรวมโดยละทิ้งประโยชน์ส่วนตนไป ถือเป็นหน้าที่อันสมควรปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง

2. หากคนในสังคมรู้จักการให้อภัยต่อกัน การเห็นอกเห็นใจผู้อื่นที่ไม่ใช่ตัวเอง สังคมนั้นก็จะมีความน่าอยู่และเป็นสังคมที่มีความเจริญทางด้านจิตใจที่สูง เหล่านี้จะทำให้สังคมที่อยู่กันนั้นเกิดความสงบสุขอย่างยั่งยืน

3. การยอมรับหรือการเผชิญหน้าต่อความเป็นจริง เป็นสิ่งที่ยากลำบากในการเป็นมนุษย์ แต่ก็ถือเป็นสิ่งที่มนุษย์พึงควรกระทำให้เกิดขึ้น เพื่อเป็นการแสดงความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น

4. การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรม เป็นการตัดสินใจที่ต้องใช้ความรอบคอบและตั้งอยู่บนความถูกต้องตามหลักการมากที่สุด

5. ความซื่อสัตย์และความจงรักภักดีถือเป็นคุณธรรมที่คนทุกๆ คนพึงต้องยึดถือและนำไปปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดจริยธรรมของการอยู่ร่วมกันในสังคม

6. สังคมนั้นเป็นสิ่งที่ต้องรักษาไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถือเป็นสิ่งสำคัญของผู้ปกครองที่พึงปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้ปกครองเพื่อการธำรงไว้ซึ่งความสงบสุขอันดีงามของสังคม

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน ประจำปี 2561

ยังมีคนหลายคนที่ยากจะลงไปใช้อีกมากมาย บ้างก็ลงไปเพื่อเอาไปส่งเสริมอำนาจเองและพวกพ้อง บ้างก็ลงไปเพื่อมองเห็นประโยชน์จากน้ำนี้ไปเบียดเบียนเอาเปรียบผู้อื่นต่อไป ความเพียงพอและความพอเพียงจึงเป็นเรื่องสำคัญของการอยู่ร่วมกันของผู้คนในสังคม เพื่อให้ทุกคนในทุกๆ สังคมได้ร่วมกันใช้น้ำแห่ง “รามาณะ” ร่วมกันได้อย่างยั่งยืนตลอดไป

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ถูกสร้างและส่งต่อกันมาเป็นระบบ การที่วัฒนธรรมใดจะยืนหยัดอยู่ได้ต้องมีความแข็งแกร่งในการตอบสนองต่อคนในแต่ละสังคมได้เป็นอย่างดี ดังนั้นวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนอย่างมาก การเลือกรับวัฒนธรรมอินเดียเข้ามาในสังคมไทยนั้นจึงจำเป็นต้องมีความรู้จักและมองสังคมไทยที่เป็นอยู่ด้วยการพิจารณาห้อย่างรอบด้านว่าสังคมไทยนั้นเหมาะสมที่จะรับวัฒนธรรมของอินเดียเข้ามาหรือไม่ หากเปิดรับให้วัฒนธรรมอินเดียเข้ามาแล้วจะเกิดผลอย่างไรต่อคนในสังคมและสภาพแวดล้อมของไทย

2. การเปิดรับวัฒนธรรมของอินเดียเข้ามาถือเป็นการเปิดสังคมสู่อารยะ แต่หากไม่ต้องการให้วัฒนธรรมของชาติไทยสูญหายไป จึงจำเป็นต้องรักษาวัฒนธรรมของไทยให้มีความเข้มแข็ง เพราะวัฒนธรรมที่อ่อนแอกว่าจะถูกกลืนด้วยวัฒนธรรมที่แข็งแกร่งกว่าเสมอ หากวัฒนธรรมของไทยที่มีอยู่ต้องหายไปก็必将ทำให้อัตลักษณ์ของความเป็นชาติไทยเสื่อมสลายไปได้ด้วยเช่นกัน

3. ผู้วิจัยจึงต้องการเสนอให้หน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชนของไทย ได้นำละครชุดเรื่องนี้มาเป็นแบบอย่างในการผลิตละครชุดหรือ

ภาพยนตร์ เพื่อสร้างอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม (Cultural Industry) ของไทยให้สามารถแข่งขันกับธุรกิจบันเทิงกับต่างประเทศได้ เพราะวัฒนธรรมไทยนั้นมีคุณค่าอยู่มากมาย เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมต่างๆ รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่มีความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นไม่เหมือนใคร เพื่อสร้างให้ประเทศไทยเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาผู้ชมทั่วไปเหมือนดังที่ ละครซูด สีดาราม คีกรัคมหาลงกา ได้ถ่ายทอดวัฒนธรรมอินเดียจนประสบผลสำเร็จมาแล้ว

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในงานวิจัยนี้มุ่งเน้นการถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านการเล่าเรื่อง (Narratology) ซึ่งเป็นวิธีวิทยาในแบบนวสมัย (Modernism) แต่แท้จริงแล้วในกระบวนการตีความหมายของตัวบทนั้นสามารถใช้วิธีวิทยาในแบบหลังนวสมัย (Post Modernism) ทั้งการวิพากษ์ (Criticism) การอภิปราย ความ (Discourse) และการทลายกรอบจินตนาการ (Deconstruction) เพื่อให้สามารถเข้าถึงความหมายต่างๆ ได้อย่างลึกซึ้ง

2. การวิจัยรายละเอียดในรูปแบบสื่ออื่นๆ นั้นยังเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยที่สนใจเข้าไปศึกษา ทั้งในรูปแบบของหนังสือ ภาพยนตร์ การ์ตูน หรือแม้แต่ละครชุดในฉบับอื่นๆ เป็นต้น ที่ล้นนำไปสู่การศึกษาที่ห้องศึความรู้ใหม่ๆ ต่อวงการนิเทศศาสตร์ได้เป็นอย่างดี

3. การศึกษาการถ่ายทอดวัฒนธรรมของอินเดียจากละครชุด สีดาราม คีกรัคมหาลงกานั้น เป็นการศึกษาผ่านสื่อประเภทละครชุดในตระกูล (Genre) ของมหากาพย์โบราณ (Epic) ดังนั้นในการศึกษาทางด้าน

วัฒนธรรมอินเดียยังสามารถศึกษาผ่านละครชุดอินเดียตระกูลอื่นได้อีก เช่น ละครชุดอินเดียในแบบร่วมสมัย (Modern) ก็ได้ เพื่อศึกษาให้เห็นความแตกต่างของการถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านสื่อเหล่านั้นได้อีกหลากหลายมิติ

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2543). *ความเรียงว่าด้วยสตรีกับสื่อมวลชน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์.
- กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน. (2551). *สายธารแห่งนักคิดทฤษฎี เศรษฐศาสตร์การเมืองกับสื่อสารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน ภาพพิมพ์.
- คมกฤษ อุ้ยเต็กเค่ง. (2559). *ความเข้าใจ (ผิด) เกี่ยวกับ "รามายณะ"* (2). สืบค้นข้อมูล 28 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก <https://www.matichon.co.th/news/195328>
- ดวงจิตรา งามศรั. (2558). *ต้นตำนานรามเกียรติ์ จากต้นฉบับเดิม รามายณะ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กอบแก้ว.
- ประดิษฐ์ มัชฌิมา. (2522). *สังคมวิทยาชนบท*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.
- พรจันทร์ เสี่ยงสอน. (2557). *การนำเสนอผู้หญิงและความรุนแรง ในภาพยนตร์ไทย. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารประยุกต์). คณะภาษาและการสื่อสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*.
- รักสานต์วิวัฒน์สินอุดม. (2558). *การเขียนบทภาพยนตร์บันเทิง*. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมควร กวียะ. (2547). *หลุมดำแห่งความรัก ทฤษฎีว่าด้วยจักรวาล ชีวิต ความรัก ความตาย เวลา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โกสินทร์.
- สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร. (2526). *รามเกียรติ์ การแปลความหมายทางการเมือง. รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต. ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.

- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2561). *สารกับการสื่อความหมาย*. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- องอาจ สิงห์ลำพอง. (2557ก). *กระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ไทย*. กรุงเทพฯ: บจม. ซีเ็ดดีเอช.
- องอาจ สิงห์ลำพอง. (2557ข). *การอธิบายความการสื่อสารทางการเมืองในภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์ไทย เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช*. กรุงเทพฯ: บจม. ซีเ็ดดีเอช.
- Arneil, Barbara. (1999). *Politics and Feminism*. USA: Blackwell Publishers Inc.
- Boggs, J. & Petrie, D. (2003). *The Art of Watching Film*. (6th ed.). New York: McGraw-Hill Companies.
- Cantor, Muriel G. & E. Jones. (1983). *Creating fiction for women*. Communication Research 1:1 (Jan 1983), 111-137.
- Giannetti, Louis D. (2014). *Understanding movies*. (13rd. ed) Pearson Education Inc.
- Saussure, Ferdinand de. (1983). *Course in General Linguistics*. trans. by Roy Harris. London: Duckworth.

Bibliography

- Arneil, Barbara. (1999). *Politics and Feminism*. USA: Blackwell Publishers Inc.
- Boggs, J. & Petrie, D. (2003). *The Art of Watching Film*. (6thed.). New York: McGraw-Hill Companies.
- Cantor, Muriel G. & E. Jones. (1983). *Creating fiction for women*. Communication Research. 1:1(Jan 1983), 111-137.
- Duangtida Ramet. (2005). *The legendary Ramayana*. From the original Ramayana. Bangkok: Kopkeaw publishing. (In Thai).
- Giannetti, Louis D. (2014). *Understanding movies*. (13rd ed). Pearson Education Inc.
- Karnchana Kaewthep. (2000). *Woman and media composition*. Bangkok: Thammasat publishing. (In Thai).
- Karnchana Kaewthep, Somsuk Hinwiman. (2008). *Political Economy and Communicate study*. Bangkok: Prappim. (In Thai).
- Komkrit Auitekkeng. (2016). *Misunderstanding on Ramayana(2)*. Retrieved February 28, 2018, from <https://www.matichon.co.th/news/195328>. (In Thai).
- Ongart Singlumpong. (2014a). *Production process of Thai television drama*. Bangkok: SE-ED creation. (In Thai).
- Ongart Singlumpong. (2014b). *A Discourse on political communication in Thai historical films entitled: The legend of King Naresuan*. Bangkok: SE-ED creation. (In Thai).

- Pornchun Siengsorn. (2014). *Presentation on women and violence in Thai films*. Master of Arts Programs in Applied Communication, The National Institute of Development Administration. (In Thai).
- Pradit Mudchima. (1979). *Rural sociology*. Bangkok: Thammasat University. (In Thai).
- Raksan Wiwatrindom. (2015). *Script Writing In Entertainment Business*. Bangkok: Faculty of Communication Arts, Chulalongkorn University. (In Thai).
- Saussure, Ferdinand de. (1983). *Course in General Linguistics*. trans. by Roy Harris. London: Duckworth.
- Somkuan Kaveeya. (2004). *Black hole of love*. Theory of the Universe, Life, Love, Death, Time. Bangkok: Gosin publishing. (In Thai).
- Surapongse Sotanasathien. (1983). *Ramkien: A Political Interpretation*. Doctor of Philosophy, Department of Political Science, Graduate School, Chulalongkorn University. (In Thai).
- Surapongse Sotanasathien. (2018). *Message and Meaning*. Bangkok: Danex intercorporation. (In Thai).